

En bydel i endring

Kulturstrategi for Bydel Sagene 2016-19

Vedtatt av Bydelsutvalget i Bydel Sagene 17.03.2016.

Forsidebilde: Fra gratiskonserten «O Xente» for barnehager, arrangert på Sagene samfunnshus februar 2015. Foto: Andreas Fætten

Kulturbydelen

Et levende kunst- og kulturliv er et mål i seg selv. Kunstopplevelser beriker innbyggernes liv, gir glede gjennom minneverdige opplevelser og stimulerer kreativiteten til den enkelte. Kulturell aktivitet er et av menneskets grunnleggende behov og virksomheter, og et godt kulturtilbud er derfor et velferdsgode på lik linje med andre basistilbud i nærmiljøet. Det er samtidig en menneskerett å delta i det kulturelle liv¹. Det skal gis rom for fri kreativitet og mangfoldige uttrykk, retten til fri utfoldelse og mulighetene til kritisk tenkning skal beskyttes, og kulturhistorien skal ivaretas.

Et godt fungerende kulturliv virker forebyggende på mange områder. Kulturaktiviteter kan virke helsefremmende, styrke fellesskapet ved å gjenskape kulturell identitet, og bygge opp ny kulturell kapital². Kulturtilbudet virker sammen med det øvrige tjenestetilbudet i bydelen, i møtet med innbyggernes ulike og varierte behov som mennesker.

For noen av innbyggerne er kunst- og kulturarbeid også et levebrød. Mange profesjonelle har valgt å bo i kulturbydelen, og det er et viktig bidrag i videreutviklingen av kulturbydelen å bruke lokale ildsjeler i arbeidet med å lage et godt tilbud. Et godt kulturtilbud skaper positive ringvirkninger for det lokale næringslivet, og skaper et godt omdømme om bydelen som et attraktivt sted å bo og leve.

Det er de årlige budsjettene som setter rammene for hvor mye ressurser bydelsadministrasjonen bruker på kulturfeltet. Hovedansvaret for å følge opp kulturstrategien er i hovedsak lagt til Avdeling for Folkehelse, Kultur og Barnevern, og særlig Kultur- og nærmiljøenheten – men involverer alle de forskjellige tjenestestedene i alle avdelinger.

Bydelen metoder for å befeste begrepet kulturbydelen er å:

- **Støtte og samarbeide med kulturaktører** i bydelen, både profesjonelle og amatører.
- **Støtte ulike kulturarrangementer** og prosjekter gjennom kalenderåret.
- **Gi råd til og veilede** aktører som ønsker å gjøre kulturarrangementer i bydelen.
- **Samarbeide med andre** om større arrangementer som Elvelangs i fakkellys, Sommerkonsert på Myraløkka mm.
- **Lage egne kulturarrangementer** som bydelsdager, sosiokulturell aften, Sagene cabareten, Barnas kulturhelg mm.
- **Drifte** egne lokaler, som Sagene samfunnshus og Trikkestallen, lille sal mm.
- **Utvikle egne prosjekter** for å utvikle nye kulturtilbud, nye arenaer, eller stimulere til nyskaping i det lokale kulturlivet.

GRUNNPRINSIPPER FOR BYDELENS KULTURARBEID:

- Et levende kulturliv er et mål i seg selv.
- Et godt kulturtilbud er der folk bor.
- Et godt kulturtilbud er tilgjengelig for alle.
- Uten å kjenne fortiden kan vi ikke å møte fremtiden.
- Ikke å gjøre det, men gjøre det mulig.

¹ FNs konvensjon om økonomisk, sosiale og kulturelle rettigheter, artikkel 15, ratifisert 13.09.1972

² Kulturell kapital, det å ha kunnskap om kulturelle uttrykksformer, se https://snl.no/kulturell_kapital

Kulturstrategi

Bydel Sagene har siden 2001 hatt en uttalt ambisjon om å være *Oslos kulturbydel*. Siden den gang har bydelen systematisk tilrettelagt for og støttet lokale kulturinitiativ. I dag er det derfor flere store og unike scener som produserer et kulturtilbud som hele byen nyter godt av, og samtidig er det en levedyktig underskog av kulturaktiviteter, -aktører og -scener.

Denne strategiske satsingen har skapt et bredt engasjement blant bydelens innbyggere. Det er et stort og variert tilbud i bydelen. Bydelens stolte historie er levende til stede i lokalmiljøet, og formidles videre til nye innbyggere. Dette skaper liv mellom husene, og gir innbyggerne mulighet til å utvikle sin egen kulturelle identitet.

Kulturbegrepet kan defineres på ulike måter. I denne kulturstrategien avgrenses³ det til spesifikke aktiviteter som utøves i lokalsamfunnet, gjerne grovt sortert i såkalt finkultur og populærkultur. Kvaliteten på kunst og kultur kan dermed vurderes i forhold til aktørenes vilje og evne til å uttrykke noe som er vesentlig for lokalsamfunnet⁴.

Hensikten med en kulturstrategi blir da å synliggjøre og konkretisere hva bydelen ønsker å oppnå i kulturfeltet framover. Strategien er et lokalpolitisk styringsverktøy. Den beskriver en retning for hva som skal gjøres, uten å gå i detalj på hvordan det skal gjøres. Kulturstrategien gir føringer for hvordan administrasjonen bruker sine samlede ressurser.

Demografiske og sosiokulturelle endringer som har skjedd og kommer til å skje påvirker selvsagt hvordan en bydel i stadig endring utvikler seg. Økt fortetting, stor sosial spennvidde og økte forskjeller gir stadig nye utfordringer, men også muligheter for nye kulturopplevelser.

Kulturstrategien bygger derfor videre på bydelens overordnede strategiske plan, med hovedmål om at «Bydel Sagene er et godt sted å leve» og «Bydel Sagene er et godt sted å vokse opp», nærmere spesifisert med kulturelle mål om at «*alle skal ha muligheten til å delta på og bidra til kulturaktiviteter og tilbud*» og «*tilgang til gode møteplasser*»⁵, «*bydelen har gode fritidsaktiviteter for barn og unge*»⁶, «*bydelens innbyggere har tilgang til de tjenestene de trenger*»⁷, «*ansatte samarbeider på tvers av avdelinger*»⁸ og «*Bydelen har god kostnadskontroll og forutsigbare økonomiske rammer*»⁹.

Kulturstrategien skal på denne måten bygge opp om bydelens visjon:

VISJON:

EN MANGFOLDIG BYDEL MED OMTANKE FOR ALLE

³ Kultur i snever forstand, se <https://snl.no/kultur>

⁴ Basert på den såkalte ønskekivistmodellen, se <http://rikskonsertene.wix.com/produksjonshandbok#!bruk-av-nskekvistmodellen-i-programrds/c18m6>

⁵ Strategisk plan for Bydel Sagene 2014-2016 (vedtatt 5.6.2014) mål 1: «Bydel Sagene er et godt sted å leve» s. 7

⁶ Strategisk plan, mål 2: «Bydel Sagene er et godt sted å vokse opp». s.9.

⁷ Strategisk plan, mål 4 «Bydel Sagene har god kvalitet på tjenestene» s.11

⁸ Strategisk plan, mål 5 «Bydel Sagene har dyktige ansatte» s.12

⁹ Strategisk plan, mål 6 «Bydel Sagene har økonomisk handlingsrom» s. 13

Mål 1: Alle har tilgang til gode møteplasser

For å oppleve og å utøve kultur trenger folk å møtes i egnede lokaler. Kor og korps skal kunne øve, teater trenger scener, musikere og billedkunstnere trenger rom for å utvikle sine uttrykk. Det er også behov for et godt offentlig uterom for å kunne avholde utendørs arrangementer.

Bydelen har allerede en rekke gode kulturelle møteplasser – mange drevet på privat eller ideell basis. Et viktig arbeid i årene som kommer blir å sørge for at stadig nye innbyggere blir kjent med og kan ta i bruk disse møteplassene. I takt med at bydelen fortettes og demografien endres er det dessuten behov for flere og andre møteplasser, slik at kulturlivet skal kunne utvikle seg videre.

Bydelen kan ikke på egenhånd sikre at alle aktører til enhver tid har egnede lokaler, men vil samarbeide tett med andre offentlige, private og ideelle aktører i bydelen for å utnytte eksisterende lokaler best mulig, samt å utvikle nye møteplasser.

Strategier

1. Videreutvikle egne møteplasser, som Sagene samfunnshus, og bidra til videre utvikling av andre egnede møteplasser i nærmiljøene¹⁰.
2. Jobbe for at lokal forankret kultur i større grad kan benytte bydelens lokaler på kveldstid, der de er egnet til dette.
3. Være en pådriver for at frivillig baserte kulturtilbud, som bydelens korps, har tilgang til egnede øvingslokaler i bydelen.
4. Jobbe for å utvikle flere flerbrukslokaler, spesielt i Søndre Aasen-området.
5. Forsøke å påvirke byutviklere og eiere til å tilby nye kulturlokaler, og jobbe for at kulturlokaler blir regulert inn i nye utviklingsprosjekter.
6. Jobbe for at bydelens festivaler, arrangementer og møteplasser miljøsertifiseres, legge til rette for servering av vegansk mat på alle arrangementer inne og ute i bydelens regi, og være en pådriver for at mulighetene for kildesortering av avfall også på utendørs møteplasser videreutvikles.

Noen kulturelle møteplasser i bydelen:

- *Kulturslottet Soria Moria (Cosmopolite, Kulturhuset #hvaskjer, Torshovteatret mm)*
- *Kulturhuset Trikkestallen (Oslo Nye dukketeatret, UngMedia, øvingslokaler, Cafe teater, mm)*
- *Det Andre Teatret (improvisasjonsteater, standup mm)*
- *Ringen kino*
- *Deichmanske bibliotek på Sandaker (Møter og foredrag, teater)*
- *Sagene samfunnshus (Barnas kulturhelg, barnehage- og skoleteater, forestillinger, utstillinger mm)*
- *Sagene festivitetshus (øvings- og konsertlokale for korps og andre)*
- *Vøienvolden gård (Bygningsvern, lokalhistorie mm)*
- *Hønse-Lovisas hus og Arbeidermuseet*
- *Frivilligsentralene (Sagene frivilligsentral og SAIFF)*
- *Sagene-Torshov seniorsenter*
- *Sagene kunstmie (øvingslokaler og atelierer)*
- *Biermannsgården (konserter og forestillinger)*
- *Kirker og menigheter (konserter mm)*
- *Sagene, Bjølsen, Lilleborg, Nordpolen og Fernanda Nissen skoler*

¹⁰ Jf. Verbalvetak VM6-2016: Nytt samfunnshus

Mål 2: Alle skal ha muligheten til å delta på og bidra til kulturaktiviteter og -tilbud

Innbyggerne kan selvsagt ikke tvinges, men det er likevel mulig å jobbe for å redusere de hindringene som gjør at noen innbyggere ikke klarer å delta i lokale kulturaktiviteter. Konsekvensene av økonomisk ulikhet, kulturelle forskjeller, fysisk avstand, samt sosiale og helsemessige forhold er det mulig å redusere. Det er også en fordel å være en kompakt bydel, med kort avstand til alle de ulike aktivitetene og tilbudene som finnes.

Viktige felles arrangement skal fortsatt være gratis. Flerkulturelle scener og arrangementer kan utvikles videre som møteplasser mellom innbyggere med ulik bakgrunn. Universell utforming må være retningsgivende i utvikling av både møteplasser og arrangementer.

Strategier

1. Videreutvikle de felles kulturarrangementene bydelen har i dag; Elvelangs i fakkellys, Sommerkonsert på Myraløkka, Bydelsdagene, Barnas kulturhelg, SageneCabareten, Musikkfest Oslo, lokale festivaler mm.
2. Bidra til å utvikle allerede eksisterende møteplasser og egnede uteområder i bydelen, slik at de blir enda lettere å bruke til ulike kulturelle aktiviteter.
3. Veilede og støtte opp om nye ideer, som å ha bokskap på ulike steder i bydelen, for å gi et tilbud til innbyggere som sjeldent bruker det eksisterende kulturtilbudet.
4. Sikre gratis kulturtilbud for barnehagene, slik at alle barn som vokser opp i bydelen får gode kulturopplevelser som en del av sin barndom.
5. Utrede nyttebehovet og muligheter for et lokalt kulturkort for ungdom¹¹.
6. Videreutvikle kulturtilbudet for seniorer, og styrke samhandling på tvers av generasjonene.
7. Stimulere til at bydelens scener er universelt utformet og tilgjengelige for alle. Arrangementer i bydelens regi skal være tilgjengelig for alle.

Noen kulturaktører i bydelen, både profesjonelle og amatører:

- *Musikkorps (Sagene Janitsjar, Torshov janitsjar, Bjølsen skoles musikkorps, Sagene skoles musikkorps, Lilleborg skoles musikkorps, Nordpolen skoles musikkorps, Bjølsen veterankorps)*
- *Oslo World Music festival*
- *Oslo musikk- og kulturskole (Bjølsen strykeorkester,*
- *Amatørteater (Askeladden teater, Lilleborg teatergruppe, Scenelusa produksjoner)*
- *Sirkuslandsbyen (Sirkus Xanti)*
- *Kulturforum på Bjølsen og Sagene skoler*
- *Friteatergrupper (Karlsvogna teater, égal teater)*
- *Danseskoler (At Tickle Toes steppdansskole, Pi Productions danseskole, West End Studios danse- og musikalskole, Oslo salsaklubb)*

¹¹ Se <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kulturkort-for-ungdom-2014/id751714/>

Mål 3: Bydelen har gode kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge

Det lokale kulturtilbudet er en viktig del av fritidstilbudet til barn og unge i bydelen. Siden yngre barn er mindre mobile en ungdom, er det spesielt viktig å ha gode lokale kulturtilbud nær der barna bor.

Mye av kulturtilbudet til barn og unge er basert på initiativ fra frivillige ildsjeler i lokalsamfunnet. Det er derfor viktig å se kulturarbeidet i sammenheng med hvordan tilskudd til frivillige aktiviteter tildeles.

Strategier

1. Styrke samarbeidet mellom de ulike enhetene i bydelen som har et tjenestetilbud til barn og unge; barnehageenhetene, ungdomstiltakene og kultur- og nærmiljøenheten.
2. Bidra til et godt og variert tilbud til barn og unge ved tildeling av frivilligmidler og løpende kulturmidler.
3. Etablere et langsiktig og strategisk samarbeid med frivilligsentralene om å skape gode kulturtilbud for barn og ungdom.
4. Støtte bydelens skolekorps og kulturforum på bydelens skoler, og andre ildsjeler som ønsker å skape et godt kulturtilbud for barn og ungdom i bydelen.
5. Samarbeide med Oslo musikk- og kulturskole om et godt og variert kulturskoletilbud i Bydel Sagene.

Mål 4: Bydelens innbyggere har tilgang til de kulturtjenestene de trenger

Et godt kulturtilbud er ikke en lovpålagt tjeneste bydelen må levere. Når bydelens overordnede strategi er å satse på kultur, er det viktig at det gis relevante kulturtilbud, og at disse er lett tilgjengelig for innbyggerne. God og lettfattelig informasjon på nett om alle tilbud er essensielt for å nå dette målet.

Strategier

1. Relevant kulturinformasjon skal være lett tilgjengelig i de kanalene innbyggerne bruker; via nettet, på papir og via bydelens ansatte.
2. Ansatte i bydelen bør samordne de ulike kulturtilbudene som tilbys, ved at det utarbeides egne kultur- og aktivitetsprogram for ulike brukergrupper i bydelen (barn og familier, ungdom, seniorer).
3. Ansatte skal aktivt stimulere brukerne av bydelens ulike tjenester til også å benytte seg av ulike kulturtilbud i bydelen, og invitere kulturaktører inn i bydelens tjenester.
4. Styrke og systematisere dialogen mellom kulturaktørene og bydelen, slik at nye tilbudet utvikles og at informasjonsflyten blir bedre.
5. Jobbe for at ulike utleielokaler i bydelen blir lettere tilgjengelig for publikum, ved å utvikle en felles, nettbasert bestillingsløsning.

Mål 5: Ansatte samarbeider på tvers av avdelinger

For å utvikle og rekruttere det gode kulturtilbudet i Bydel Sagene er det et mål at flest mulig ansatte har et forhold til kulturens betydning i lokalsamfunnet, og bidrar til å gjøre kulturtilbudet kjent blant sine brukergrupper.

Målrrettede kulturtilbud til barn og familier, ungdom og seniorer bør utvikles i samarbeid med brukerne og på tvers av tjenestestedene.

Strategier

1. Utvikle en god felles nettbasert oversikt for å spre kulturinformasjon både til ansatte og innbyggerne for øvrig.
2. Alle tjenestesteder må forankre kulturstrategien i sine årsplaner, og de ansatte må prioritere å formidle relevant kulturinformasjon til brukerne av de ulike tjenestetilbudene, og legge til rette for økt samhandling mellom innbyggerne på bydelens ulike møteplasser.
3. Utvikle det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenestestedene og andre aktører for å sikre at barn, ungdom og seniorer får tilgang til gode kulturopplevelser og har mulighet til å bidra aktivt til det lokale kulturlivet.
4. Flere av bydelens tjenestesteder bør se seg selv også som kulturaktører og bidragsytere til det samlede kulturtilbudet.

Mål 6: Bydelen har god kostnadskontroll og forutsigbare økonomiske rammer

Et godt kulturtilbud er et mål i seg selv. Bydelen tar et ansvar for å bidra til dette. Siden kultur ikke er en lovpålagt tjeneste bydelen yter, og det er derfor lett å tenke at ressurser fra kulturfeltet bør overføres til andre lovpålagte tjenester hvis ressursene ikke strekker til. God økonomisk styring er derfor viktig for å kunne opprettholde omdømmet som kulturbydelen.

Videre er det en klar forventning til at det samlede kulturtilbudet virker helsefremmende og forebyggende på sosiale motsetninger i lokalsamfunnet. Det kan dog være vrient å måle kulturaktivitetens forebyggende effekt, fordi endringer i lokalsamfunnet gjerne har mange og sammensatte årsaker, og virkningene av et godt kulturtilbud skjer gradvis, over år med systematisk satsing.

Strategier

1. Sørge for at det er frie midler på bydelens budsjett til lokale kulturtiltak.
2. Synliggjøre effekten av kulturtilbudet i lokalsamfunnet gjennom å fremheve gode eksempler for bydelens innbyggere.
3. Søke ekstern finansiering og samarbeid til ulike kulturprosjekt og -tiltak der dette er mulig.
4. Utrede hvordan lokalene bydelen disponerer også kan benyttes til lokale kulturaktiviteter utenom ordinær åpningstid.